

РЕШЕНИЕ

№ 108

гр. Дряново, 16.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ДРЯНОВО в публично заседание на осемнадесети септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Мариета Спасова

при участието на секретаря Гергана Генева
като разгледа докладваното от Мариета Спасова Гражданско дело №
20234220100123 по описа за 2023 година

за да се произнесе взе предвид :

Предявени са субективно и обективно свързани искове с правно основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД и чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД.

Ищцата Т. Д. чрез пълномощника си Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, представлявано от Д. М. - управител основава исковата си претенция на обстоятелството, че на 16.03.2020г. сключила договор за предоставяне на потребителски кредит № 869506 с ответното дружество „Фератум България“ ЕООД при приложение на Закона за предоставяне на финансови инструменти от разстояние (ЗПФИР). Твърди, че страните се договорили отпуснатият заем да бъде в размер на 800 лв. Съгласно договора ищцата следвало да погаси заема в срок от 1 месец чрез една погасителна вноска, като следвало да върне сумата при лихвен процент 3,38 % или лихва в размер на 27,04 лева. Посоченият годишен процент на разходите бил в размер на 49,85%. В чл. 5 от договора било уговорено, че кредитът се обезпечава с поръчителство, предоставено от „Ferratum Bank“ в полза на дружеството ответник.

При сключването на договора за потребителски кредит никъде не било посочено какъв бил размерът на възнаграждението за предоставяне на гаранция от свързано на кредитора дружество. В нарушение на чл. 18 ЗПФУР ищцата не била получила преддоговорна информация, договор за кредит, общи условия или други подобни. След като усвоила сумата от 800 лв. при изискана информация от ответното дружество отговорили, като изисквали освен заемната сума от 800 лв. да възстанови по-голяма сума, 29% от размера на главницата. Тази сума включвала главница, лихва, други такси

и такса за обезпечение с поръчителство – услуга, предоставяна от партньор на „Фератум България“ ЕООД. Твърди, че таксата за предоставяне на поръчителството била в размер на 236,96 лв. Към датата на подаване на иска ищцата погасила задълженията си по договора за потребителски кредит.

Счита процесния договор за недействителен поради следните причини: дължимите вноски по договора за поръчителство не били посочени в преддоговорната информация, нито пък било посочено в ОУ, че сключването на договор за гаранция било задължително условие за предоставяне на кредит - в чл.5.3 от ОУ било посочено като възможност за повишаване кредитоспособността и вероятността да бъде одобрен за кредит, а не като задължително условие за кандидатстването, каквото се явявало всъщност. Твърди, че договорът не бил подписан нито с квалифициран, нито с обикновен електронен подпис, поради което липсвало съгласие. Твърди, че ищцата не била подписвала договор за поръчителство, както и че такъв не й бил представян.

Смята, че процесният договор бил нищожен на основание чл. 10, ал. 1, вр. чл. 22 от ЗПК, тъй като не била спазена предвидената от закона форма. Както и на евентуалния договор за допълнителна услуга. Смята, че било нарушено изискването процесният договор да бил написан по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора да се представяли с еднакъв по вид, формат и размер шрифт не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора, не му било предоставено копие от Общите условия, процесният договор не бил подписан от кредитополучателя на всяка страница, съгласно изискванията на ЗПК. Размерът на шрифта, с който бил изготвен договорът бил под минимално изискуемия съгласно ЗПК, а именно под 12.

Твърди, че договорът бил недействителен по смисъла на чл. 22 ЗПК, тъй като противоречал на чл. 11 ал.1 т. 10 ЗПК, тъй като не съдържал начина на изчисляване на ГПР и липсвала яснота как бил формиран същия, респ. общо дължимата сума по него. Посочено било само ГПР в %, но не бил посочен начина на изчисляването му. Ето защо договорът бил недействителен по смисъла на чл. 22 ЗПК.

На следващо място бил посочен грешен ГПР, като сумата по предоставяне на поръчител не била включена като разход по договора, а това следвало да бъде направено, поради следните причини. Ответникът не предоставял възможност за сключване на договора за кредит без да му бъде предоставен поръчител, за което събирал допълнително възнаграждение. С това допълнително плащане се покривали разходи във връзка със задължението за предоставяне на сумата и следвало да бъдат включени в ГПР съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК, при което същият би надхвърлил законовото ограничение, вземайки предвид сегашния му размер и съотношението между главницата и възнаграждението за гаранцията. Посочения в договора годишен процент на разходите и обща дължима сума не отговаряли на действителните такива.

Посочените в договора за заем по-ниски стойности, представлявали невярна информация и следвало да се окачествят като нелоялна и по-конкретно заблуждаваща търговска практика, съгласно чл. 68г, ал. 4 ЗЗП, във вр. с чл. 68д, ал. 1 ЗЗП. Тя подвеждала потребителя относно спазването на забраната на чл. 19, ал. 4 ЗПК и изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК и не му позволявала да прецени реалните икономически последици от сключването на договора. В този смисъл посочва съдебна практика на Окръжен съд Пловдив.

Счита, че сумата, претендирана от ответното дружество по договор за поръчителство несъмнено следвало да бъде включена в ГПР, тъй като била разход във връзка с предоставяне на кредита по смисъла на чл.19, ал.1 ЗПК. При сключването на процесния договор за потребителски кредит и чрез предвиждане на вноски за гаранция по договор за поръчителство, което било свързано с допълнителни разходи за потребителя за заплащането ѝ, била заобиколена императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, ограничаваща максималния размер на годишния процент на разходите по кредита. Предвид горното посочените в договора размери на годишния процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя, не съответствали на действително уговорените такива, налице била неяснота при определяне на ГПР, което водело до недействителност на договора (чл. 22 ЗПК).

В глава четвърта от ЗПК било уредено задължение на кредитора преди сключване на договор за кредит да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В съображение 26 от преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно договорите за потребителски кредити изрично се сочи: „В условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите - членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и следва да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те процедират по този начин". Счита, че били налице основания целия договор за потребителски кредит да се приеме за недействителен, което по същество водело до недействителност и на самата клауза, предвиждаща възнаграждение за предоставяне на обезпечение/поръчителство, като молят съда да се произнесе относно действителността на договора в мотивите на решението. Не предявява самостоятелен иск за обявяване нищожност на договора.

Счита клаузата на чл. 5 от договор за предоставяне на потребителски кредит № 869506 за нищожна, като неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 9 от ЗЗП и като нарушаваща разпоредбите на чл.10, ал. 2, чл.10а, ал. 4, чл.19, ал. 1 и 4 ЗПК. Моли съда да обяви нищожността на клаузата на чл. 5 в договор за предоставяне на потребителски

кредит № 869506, сключен между страните, предвиждаща заплащане на възнаграждение за предоставяне на обезпечение - поръчителство от "Ferratum Bank" в полза на ответника. Както и да осъди ответника на основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД да заплати на ищцата сумата от 50 лв. (частичен иск от 236,96 лв.), представляваща платена при липса на основание по клаузата, предвиждаща заплащане на възнаграждение за предоставяне на обезпечение - поръчителство от „Ferratum Bank" в полза на ответника по договор за потребителски кредит № 869506 ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателното ѝ изплащане. Претендира разноски.

В срока и по реда на чл. 131 ГПК е депозиран отговор от ответника „Фератум България“ ЕООД чрез пълномощника юрисконсулт Г. Г.. В същия се посочва, че твърдението за липса на право на избор от страна на потребителя спрямо начина на обезпечаване на задължението за връщане на кредитните средства било неоснователно.

Не било основателно твърдението, че предоставяне на поръчителство от Фератум Банк (Малта) било условие за сключване на договор за кредит. Напротив при кандидатстване всеки кредитополучател, включително ищецът в настоящото производство, можел да избере да сключи договор за гаранция с гарант (поръчител), предложен от кредитора, за да обезпечи задълженията си по кредита, или да посочи поръчител, избран от него. Видно от визуализираното извлечение от интернет страницата на „Фератум България" ЕООД потребителят можел да избере какво обезпечение да предостави - поръчител, който сам той бил избрал или Фератум Банк (Малта) - дружество партньор на „Фератум България" ЕООД. Следвайки тази логическа линия неоснователно било становището на ищеца, че сключването на договор за кредит било обусловено от сключване на договор за гаранция и същото било вменено като задължение на потребителя.

Сключването на договор за гаранция от кредитополучателя не било задължително условие за сключването на договор за кредит и не увеличавало възможностите на кредитополучателя за отпускане на кредит в желания от него размер и при предлаганите от кредитора условия. Избраната възможност залягала в процесния чл. 5 на договора за кредит, който се генерирал автоматично въз основа на избора, който потребителя бил направил при подаването на заявка за кредит - т.е. същата уговорка се явявала индивидуално договорена по избор на потребителя. Ако ищецът бил избрал личен гарант, то клаузата на договора щяла да гласи: „Кредитът се обезпечава с поръчителство предоставено от три имена в полза на Дружеството...".

На следващо място счита, че предявените икове за прогласяването на нищожността, съответно унищожаването на договора за гаранция, били недопустими поради непредявяването им срещу надлежната за този спор страна - Фератум Банк. Договорът за гаранция бил сключен между ищеца и Фератум Банк (както сам ищецът

посочвал), докато исковете били предявени срещу Фератум България. Фератум Банк било самостоятелно юридическо лице, кредитна институция, лицензирана в Малта, която предоставяла услуги на територията на Република България по силата на свободата на предоставяне на услуги, съгласно взаимното признаване на единния европейски паспорт, и била вписана под № 178 в нарочния регистър на БНБ.

Договорът за гаранция бил отделно облигационно правоотношение, по което Фератум България не било страна. Прогласяването на договора за гаранция за нищожен, съответно унищожаването му в рамките на настоящото съдебно производство нямало да произведе сила на пресъдено нещо по отношение на Фератум Банк и така нямало да настъпи промяна в патримониума на ищеца. С оглед гореизложеното считат, че ищецът завел исковете за прогласяването на нищожността, съответно унищожаването на договора за гаранция срещу ненадлежна страна по делото, поради което същите следвало да бъдат оставени без разглеждане като недопустими.

Видно от изображението - извлечение от интернет страницата на „Фератум България“ ЕООД с илюстративна цел в случай, че потребителят изберял Фератум Банк (Малта) като поръчител, системата автоматично показвала и таксите, които потребителят трябвало да заплати на Фератум Банк (Малта) за избраната услуга, преди да бъде сключен договорът за кредит. Калкулаторът (посочената визуализация в предходното изречение) на дружеството-гарант бил въведен именно с цел яснота и постигане на информираност при взимане на решение от потребителя.

Следователно ищецът сам избрал в електронния формуляр като обезпечение поръчителство от Фератум Банк (Малта) и след като се запознал с дължимите от него такси по договора за гаранция, подал заявлението за сключване на договор за потребителски кредит. След това ищецът получил по e-mail преддоговорна информация, в която било посочено изрично, че за сключването на договора за кредит „Фератум България“ ЕООД изисквало от ищеца да обезпечи задълженията си чрез поръчителство, заедно с проекти на договора за кредит. Отделно потребителят получавал по електронна поща и цялата документация от Фератум Банк (Малта), а именно договора за гаранция и прилежащите му документи. Ищецът, след като първо сам посочил Фератум Банк (Малта) като поръчител и получил информацията, съответно проектите на договорите, потвърдил изрично чрез СМС, че желаел да сключи договора за потребителски кредит при посочените условия.

С оглед изложеното, не била налице твърдяната от ищеца заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68е от ЗЗП. По никакъв начин и с нито едно от действията си, ответникът не бил въвел в заблуждаване ищеца относно условията по сключване на договора за кредит, възможността за избор на гарант (лично избран от ищеца) или дължимите от ищеца суми при всяка една от опциите. При всяка една от

стъпките за сключване на договора за кредит, ищецът бил информиран изцяло относно последиците от неговия избор, като дори били посочени сумите, които той дължал спрямо Фератум Банк (Малта), ако изберял дружеството за поръчител и сключел договор за гаранция с него.

Поддържа и моли съда да приеме, че претенциите на ищеца не били подкрепени от убедителни писмени доказателства, а представените такива не били годни да породят релевираните и желани от ищеца правни последици. Исковата молба съдържала бланкетни и голословни твърдения, неподкрепени с конкретни факти и документи, като същата била лишена и от конкретика по отношение на извършени плащания, възникнали облигационни правоотношения, суми и проценти.

Напълно неоснователни били твърденията, че било налице нарушение на чл. 143 от ЗЗП. Клаузата на чл. 5 от процесния договор за кредит ясно посочвала избраната от самия ищец опция за поръчител, като дори на този етап същият не бил задължен да сключи договора. Видно от представения с настоящия отговор Стандартен европейски формат на преддоговорна информация (СЕФ), в него отново ясно и недвусмислено били посочени възможностите за обезпечаване на кредита, съответно икономическите последици за ищеца, ако избере поръчителство чрез сключване на договор за гаранция с Фератум Банк (Малта). Дължимите към Фератум Банк (Малта) суми били описани подробно и в договора за гаранция, който ищецът доброволно бил сключил.

Относно твърдяното нарушение на чл. 19, ал. 4 от ЗПК посочва, че договорът за гаранция бил възмездна услуга, предоставяна от лице, различно от кредитодателя. Ако кредитополучателят изберял да сключи договор за гаранция с гарант, предложен от кредитодателя, кредитополучателят получавал незабавна информация за размера на разхода. Този разход не се включвал в ГПР по кредита, тъй като не влизал в общия разход по кредита съгласно § 1.1. от Закона за потребителския кредит, доколкото касаел услуга, предоставяна от трето лице Фератум Банк (Малта), която била с незадължителен характер по смисъла на закона.

Твърдението на ищеца, че сключването на договор за гаранция с Фератум Банк (Малта) имало за цел единствено начисляване на допълнителни разходи по кредита било напълно неоснователно. Необходимостта от обезпечение за кредитора се явявала следствие на извършваната от него оценка на кредитоспособността на потребителя (съгласно чл. 16 от ЗПК, кредиторите били длъжни да извършат такава оценка във всеки отделен случай) и имала за цел да гарантира финансовия риск, който „Фератум България“ ЕООД носел от възможността да има неизпълнение от страна на ищеца. „Фератум България“ ЕООД имало интерес от получаването на обезпечение именно за да си гарантира, че нямало да търпи вреди от неплатежоспособността на длъжника. По тази причина счита за неоснователни твърденията на ищеца, че договарянето на обезпечение било незаконосъобразно.

Дружеството предоставило цялата законово необходима информация във връзка с размера на ГПР, както и начина на неговото формиране. Съгласно чл. 5 от ЗПК, преди потребителят да бил обвързан от предложение или от договор за предоставяне на потребителски кредит, кредиторът предоставял своевременно на потребителя необходимата информация за вземане на информирано решение за сключване на договор за потребителски кредит. Тази информация се предоставяла във формата на СЕФ за предоставяне на информация за потребителските кредити съгласно Приложение № 2 от ЗПК. Такъв СЕФ бил предоставен на електронната поща на ищеца при кандидатстването за кредита, с който се запознал.

Предвидените разходи в СЕФ били включени в последствие по ясен и разбираем за ищеца начин и в договора за кредит. В чл. 3 от договора за кредит ясно било посочено, че общата сума, която следвало да бъде върната от ищеца била в размер на 827,04 лева, като главницата била в размер на 800 лв., а лихвата в размер на 27,04 лева. Следователно за ищеца била налична и индивидуално уговорена всяка една сума, която той следвало да върне с оглед на сключения от него договор за кредит, като тези стойности били на разположение на ищеца през целия процес на кандидатстването, а именно: 1. при попълването на електронния формуляр на интернет страницата на „Фератум България“ ЕООД за отпускането на кредит; 2. чрез предоставения СЕФ на електронната поща на ищеца след подаване на заявката за кредит; 3. чрез предоставения проект на договор за кредит, който бил надлежно одобрен от ищеца с изпращането на код за потвърждение в този смисъл.

Кредитополучателят бил уведомен за това свое задължение преди да бил взел решение за сключването на договора и можел да направи свободна и самостоятелна преценка дали бил в състояние да изпълни това изискване на кредитополучателя или не. След като кредитополучателят бил уведомен предварително за това изискване на кредитора, той разполагал с достатъчно време да прецени кое от обезпеченията можел да предостави и с оглед на предоставената му информация за дължимите суми, да сключел договора за кредит съгласно своя избор. В този ред на мисли будело недоумение защо ищеца твърдял, че договорът за кредит бил нищожен. Счита, че в случая бил налице опит на ищеца да заобиколи закона и да избегне изпълнението на задълженията си по процесния договор за кредит.

Посоченият ГПР от 49,85 % в договора за кредит бил в съответствие с чл. 19, ал. 4 ЗПК, тъй като не бил по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута. Възнаграждението за предоставената от Фератум Банк (Малта) услуга за гаранция, от своя страна, не се включвало в размера на ГПР, тъй като не било задължителна за сключването на договора за кредит. Твърденията на ищеца, че бил принуден да сключи договор за гаранция с Фератум Банк не отговаряли на обективната действителност. На всеки етап от процеса потребителят разполагал с

необходимата информация и време, за да преценил дали посоченият договор бил подходящ за него или не. Приемането на условията се осъществявало по два начина - чрез СМС на 1917 с текст FER PRIEMAM или чрез WEB код на онлайн страницата. Сроктът за въвеждането на този код бил 48 часа - два дни (чл. 6.4. от Общите условия). Потребителят имал повече от достатъчно време да се запознае с условията на договора, в това число да ангажирал консултант за преглед. Нещо повече в конкретния случай посоченият кредит дори не бил първи за ищеца.

Нещо повече ищецът разполагал и с правото по чл. 29 ЗПК, съгласно което той имал субективно, потестативното право да се откаже от сключения договор за потребителски кредит в срок от 14 дни от сключването му без да дава обяснения за това и без да дължи обезщетение и неустойки. Това негово право било предвидено и в чл. 9 от договора. Дори да се приеме, че ищецът узнал едва след сключването на договора за кредит (въпреки неколkokратно предоставяната информация), че трябвало да обезпечи кредита, използвайки допълнителна и незадължителна възмездна услуга, той имал на разположение 14 дни, в които да вземел решение за отказване от договора без да дължал обезщетения или неустойки. Той не бил упражнил това свое право. След като не упражнил правото си да се откаже от договора в предвидения в закона срок можело да се направи обоснованото предположение, че той бил разбрал и приел смята клаузата на чл. 5 от договора за кредит.

В този ред на мисли будело недоумение защо ищеца твърдял, че договорът за кредит бил нищожен. Счита, че в случая бил налице опит на ищцата да заобиколи закона и да избегне изпълнението на задълженията си по процесния договор за кредит. С оглед изложеното и доколкото нямало разминаване между посочения в договора ГПР и този, действително дължим от страна на ищеца, молят съда да приеме изложените от него твърдения за неоснователни. Молят съда да отхвърли предявения иск като неоснователен на основанията, изложени в отговора и да присъди на „Фератум България“ ЕООД направените по делото разноски.

Посочва, че „Фератум България“ ЕООД и „Фератум Банк“ ЕАД оперирали като отделни икономически субекти. Те имали отделни банкови сметки (видни от погасителните планове към договора за кредит и договора за гаранция, приложени по делото). Българското законодателство не забранявало договора за поръчителство между длъжник и поръчител да бъде възмезден. Счита, че при определянето на ГПР нямало допуснати нарушения и ищецът имал цялата необходима информация и време, за да вземел решение дали сключването на договор било подходящо за него. В подкрепа на изложеното посочва съдебна практика.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено следното:

Не се спори между страните и от събраните по делото доказателства се

установява, че на 16.03.2020г. между страните е сключен договор за потребителски кредит № 869506, по силата на който ответното дружество предоставило на ищцата сумата 800лв. срещу насрещното задължение на ищцата – заемател да върне сумата от общо 827,04 лв. в срок от един месец, считано от датата на превеждане на сумата по заема. От приложения договор се установява, че лихвеният процент е договорен на 3,38 % за срока на договора, а годишният процент на разходите е 49,85 %.

В клаузата на чл. 5 от договора, наречена „Обезпечение“ страните са уговорили, че договорът за кредит ще бъде обезпечен с поръчителство, предоставено от Feratum bank в полза на дружеството. Посочено е, че договорът за поръчителство се сключва не по-късно от края на работния ден, в който е сключен заемът. С одобряването от дружеството на предоставеното в негова полза обезпечение, уговорката, свързана с обезпечението, не може да се отмени от заемателя, нито от лицето, предоставило обезпечението. Одобряването на обезпечението се извършва чрез одобряване на заема.

По делото не се спори, че в изпълнение на чл. 5 от договора за заем ищцата избрала като обезпечение поръчителство с посоченото от ответника дружество Фератум банк р. л. с., със седалище и адрес на управление в Малта.

По делото е приета като доказателство справка за получени плащания, видно от която ищцата е заплатила на ответното дружество сумата 800 лв. – главница и сумата 27,04 лв. – лихва.

По своята правна същност договорът за потребителски кредит представлява формален (изискуемата форма за действителност е писмена – аргумент от чл. 10, ал. 1 ЗПК); реален или консенсуален, в зависимост от това дали той се сключва с предаването на паричните средства, предмет на кредита или с постигането на съгласието за предоставяне на конкретна парична сума – аргумент от чл. 9, ал. 1 ЗПК; едностранен или двустранен в зависимост от обстоятелството, дали сключването на договора предпоставя предаване на паричните средства или само постигане на съгласие по основните негови уговорки; възмезден и комутативен, като за заемотателя възниква притезателното право да иска от заемателя връщане на дадената сума – в същата валута и размер. Ищцата има качеството на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 2 от ЗПК, а именно – физическо лице, което при сключване на договора за потребителски кредит действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност. Като потребител ищцата разполага със защита по глава шеста от ЗЗП, за която съдът следи служебно.

По отношение на действителността на договорите за потребителски кредити, приложими са специалните и разпоредби на чл. 22 ЗПК. Процесният договор за кредит съдържа изискуемите от закона реквизити. Кредиторът е предоставил преддоговорна информация, в която са посочени основните параметри и условия по кредита. Посочен е общият размер на кредита и условията за усвояването му, фиксиран лихвен процент,

условията за прилагането му и годишният процент на разходите по кредита. Ищцата е информирана за правото ѝ да получи от кредитодателя информация за извършените предстоящи плащания, както и за оставащите дължимите суми при предсрочно погасяване на главницата, за правото ѝ да се откаже от договора и срока, в който може да бъде упражнено. Договорът за потребителски кредит следва да съдържа лихвен процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент, ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички лихвени проценти. В настоящия случай това е сторено, доколкото в случая е посочен лихвен процент от 3,38 % за срока на договора, който е 30 дни и годишен лихвен процент възлизащ на 40,56 %.

На следващо място, съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК, където нормативно е предвиден начин на формиране на годишния процент на разходите по кредита, в него следва да се включат разходите по сключения от ищцата с дружеството – гарант договор за гаранция /поръчителство/. След като съгласно чл. 5 от договора за кредит усвояването на сумата по кредита е било обусловено от предоставяне на поръчителство от „Фератум Банк“, вследствие на което между ищцата и това дружество е сключен договор за гаранция срещу уговорено възнаграждение. Договореното възнаграждение на гаранта следва да се включи като компонент на ГПР по кредита, тъй като се обхваща от легално дадената дефиниция в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК за общ разход, т.е. всички разходи, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Несъмнено заплащането от ищцата на възнаграждение за поемане на поръчителство от Feratum bank представлява допълнителна услуга, която произтича от договора за кредит и която е задължително условие за усвояване на главницата. От страна на търговеца е приложена заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал. 2, т. 4 от ЗЗП, като в т. 3 от договора е посочена обща сума, дължима от ищцата, без в нея да е включено възнаграждението на поръчителя и стойността му не е включена при изчисляване на ГПР. Кредиторът е действал в противоречие с принципа на добросъвестността, като не е предоставил коректна информация относно общия размер на кредита на потребителя, който бил лишен от възможността да разбере икономическите последици от сделката и да вземе информирано решение дали да сключи договора за кредит.

Доколкото сключването на договора за потребителски кредит, влизането му в сила и предоставянето на заемната сума от кредитора на кредитополучателя е било обусловено от одобряване на подаденото заявление, а предпоставка за одобряването му е предоставеното от ищцата обезпечение, не би могло да се приеме, че кредиторът не е знаел за сключения договор за гаранция. Посоченият от ответното дружество поръчител е финансова институция, свързана с кредитора. Очевидно е формиран бизнес модел за разделяне на приходите от кредита между две свързани юридически лица с цел да се заобиколи изискването на чл. 19, ал. 1 ЗПК в размера на годишния процент на разходите да се включат и тези разходи, към които те несъмнено се отнасят. Целта на чл. 11, т. 10 от ЗПК е потребителят да получи пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да стори във връзка с кредита, като изискванията на посочената разпоредба в конкретният случай не са били изпълнени от кредитора. Поради което доколкото в уговорения ГПР не са били включени всички действителни разходи, съдът намира, че е налице противоречие с императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК и договорът за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 от ЗПК.

По предявения иск с правно основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД съдът констатира, че е налице нищожност на клаузата на чл. 5 от договора за заем, която урежда заемът да се обезпечи с поръчителство от „Фератум банк“, тъй като противоречи на добрите нрави и е неправопосредствена. Съгласно чл. 16 от ЗПК кредиторът следва да оцени кредитоспособността на потребителя към момента на сключване на договора, а с уговорката за избор на предварително одобрен от кредитора поръчител се прехвърля върху длъжника рискът от неизпълнение на горното задължение. Възможността за ползване на професионален поръчител се явява обременително, тъй като неизменно е свързано с допълнителни разходи, а изборът е ограничен от факта, че гарантът е предварително посочен от кредитора. Липсват данни за твърденията на ответника, че алгоритъмът за сключване на договора от разстояние позволява потребителят да бъде информиран предварително за размера на дължимото възнаграждение за поръчителя, за да е в състояние да вземе информирано решение за сключване на договора.

При това положение не би могло да се приеме, че договорът за поръчителство е резултат от индивидуално уговаряне и свободна инициатива. Видно от договора за заем поръчителят е предварително посочен от кредитора и длъжникът не е имал възможност за индивидуално договаряне и избор на друго обезпечение. Поради което съдът приема, че клаузата на чл. 5 от договора противоречи на добрите нрави и е неправопосредствена по смисъла на чл. 143 от ЗЗП, тъй като е уговорена във вреда на потребителя.

Сключването на договора за поръчителство и заплащане от ищцата на възнаграждение на поръчителя представлява на практика разделяне на приходите от

кредита между двете формално отделни юридически лица с цел да се заобиколи ЗПК и да се акумулира недопустима печалба. Така създадените допълнителни възнаграждения за гаранта/поръчител, които не са надлежно описани в договора за потребителски кредит, водят до недобросъвестно оскъпяване на кредита в ущърб на икономически по-слабата страна - потребителя, поставяйки го в неравноправна и неизгодна позиция. Сключването на договор за поръчителство води до скрито оскъпяване на кредита чрез заплащане на възнаграждение на поръчителя. При изложените съображения предявеният от ищцата против ответното дружество иск с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД за прогласяване на клаузата на чл. 5 от договора за потребителски кредит за нищожна като противоречаща на закона се явява основателен и следва да бъде уважен.

По отношение на втория предявен иск съдът взе предвид, че неоснователното обогатяване предполага разместване на имуществени блага, при което едната страна по спора е получила от другата нещо без основание или с оглед на неосъществено или отпаднало основание, поради което е длъжна да го върне. Разпоредбата на чл. 55, ал. 1, предл. първо от ЗЗД е приложима в случаите, когато още при получаване на имущественото благо липсва основание за преминаването му от имуществото на едно лице в това на друго. Такъв е и случая, при който е получено нещо въз основа на нищожен договор, респективно и на нищожна клауза от договор, уреждаща имущественото разместване. Предвид изложените по-горе мотиви и доколкото договорът за паричен заем и клаузата на чл. 5 съдът намира за недействителни по изложените по-горе основания налице е първата предпоставка за предявения иск по чл. 55, ал. 1, предл. първо ЗЗД. По делото обаче не се доказва, че ответникът се е обогатил неоснователно за сметка на ищцата със сумата 50 лв., частичен иск от общо 236,96 лв., поради което искът по чл. 55, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД срещу ответника следва да бъде отхвърлен, като недоказан. Независимо от разпределената доказателствена тежест ищцата не представи доказателства за твърдението, че е заплатила на „Фератум България“ ЕООД сумата 236,04 лв. при изначална липса на основание. Видно от представената справка за получени плащания на л. 114 от делото, неоспорена от ищцата, по договора е била заплатена сума за главница и лихва. Претендираната сума за възнаграждение на поръчител не е била заплатена на ответното дружество.

При този изход на правния спор и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищцата следва да бъдат присъдени разноски за уважения иск съобразно представения списък по чл. 80 от ГПК в размер на 50 лв. за платена държавна такса.

В производството по делото ищцата е била представлявана на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 Закона за адвокатурата. Поради което в полза на упълномощения адвокат следва да се присъди адвокатско възнаграждение в размер на 480 лв. с ДДС съобразно разпоредбата на чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за минималните

размери на адвокатските възнаграждения. Съдът на основание чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения определя адвокатско възнаграждение в минимален размер от 400 лв. Съгласно § 2а от ДР на Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, за регистрираните по ЗДДС адвокати, ДДС се начислява върху възнагражденията по наредбата и се счита неразделна част от дължимото от клиента адвокатско възнаграждение. Следователно, размерите на минималните възнаграждения по наредбата, при регистриран по ЗДДС адвокат, се явяват данъчна основа, върху която се дължи ДДС при осъществена услуга по наредбата, в случая - процесуално представителство пред съд. В този смисъл и определение № 266/18.04.2019 г. по ч. т. д. № 1913/2018 г., II т.о. на ВКС. По делото са представени доказателства за регистрация по ЗДДС, поради което крайният размер на дължимото на адвоката възнаграждение за уважения иск е 480 лв. с включен ДДС.

На основание чл. 78, ал. 3 от ГПК на ответника следва да се присъдят разноски за отхвърления иск. В настоящото производство ответникът се представлява от юрисконсулт. На основание чл. 78, ал. 8 от ГПК във вр. с чл. 25, ал. 1 от ГПК от Наредбата за заплащане на правната помощ ищцата следва да заплати юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв.

Воден от горното съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА НИЩОЖНА на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, във вр. с чл. 22 от ЗПК по предявения от Т. Д. Д., ЕГН *****, *** иск против „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, представлявано от И. В. Д. и Д. В. Н. клаузата на чл. 5 от Договор за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние № 869506/ 16.03.2020г.

ОТХВЪРЛЯ предявеният иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. първо от ЗЗД от Т. Д. Д., ЕГН *****, *** против „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, представлявано от И. В. Д. и Д. В. Н. за заплащане на сумата 50 (петдесет) лв. – частичен иск от 236,96 лв. (двеста тридесет и шест лв. и деветдесет и шест ст.) – представляваща платено при начална липса на основание възнаграждение за предоставяне на обезпечение от „Ferratum bank“ в полза на ответника по договор за предоставяне на финансови услуги (заеми) от разстояние № 869506/ 16.03.2020г., ведно със законната лихва, считано от датата на депозиране на исковата молба – 27.04.2023г., до окончателното ѝ изплащане, като НЕДОКАЗАН.

ОСЪЖДА „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, представлявано от И. В. Д. и Д. В. Н. ДА ЗАПЛАТИ на Т. Д. Д., ЕГН *****, ***, СУМАТА 50 (петдесет) лв. – разноски за държавна такса.

ОСЪЖДА „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, представлявано от И. В. Д. и Д. В. Н. ДА ЗАПЛАТИ на Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“, вписано в регистър БУЛСТАТ под № ***, с адрес на упражняване на дейността ***, представлявано от Д. М. М. – управител СУМАТА 480 (четиристотин и осемдесет) лв. с ДДС – възнаграждение за оказаната безплатна правна помощ.

ОСЪЖДА Т. Д. Д., ЕГН *****, ***, ДА ЗАПЛАТИ на „ФЕРАТУМ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, представлявано от И. В. Д. и Д. В. Н. СУМАТА 100 (сто) лв. – юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Окръжен съд Габрово в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Дряново: _____